

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petljevka (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
a 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Domžale v državnem
zboru.

Interpelacija

poslanca Pogačnika in tovarišev na
nj. ekscelece gg. ministrskega predsednika,
netranjega ministra in ministra za deželno
brambo.

V vasi Domžale na Kranjskem so se dne
1. t. mes. ob priliki blagoslovljenja zastave
društva „Andreas Hofer“ vršili izgrede, ki
bi bili kmalu zahtevali človeških žrtv. Pri-
seljeni nemški tovarnarji in delavci so ho-
teli pod pretvezo „Andreja Hoferove“ slavn-
nosti s pomočjo nekaterih zunanjih narod-
nih hujšakcev ter pod zaščito vladnih zas-
topnikov prirediti vsenemško slavnost, ho-
teč pokazati svetu, da so
Nemci na svoji poti proti
Adriji zopet zasedli novopo-
stojanko. — Milijoni, ki so jih v malo
desetletjih zaslužili v Domžalah, jim niso
zadoščali, mislili so, da je v izsesanem
ljudstvu tudi že popolnoma zamrl na-
rodni čut.

Pred vsem hočemo konstatirati, da bi
notranja slavnost, pri kateri bi se bili zbrali
priselnjeni domžalski Nemci, ne bila motena.
Opravičena nevolja ljudstva se je obračala
proti korporativnemu nastopanju zunanjih
Nemcev, proti petju nemško-nacionalnih pe-
sem, razobešanju frankfurtaric na skero po-
polnoma očitnem kraju sredi slovenske vasi
in to vse v pričo vladnih zastopnikov. Do-
godek sam se je izvršil sledeče:

Ob treh popoldnih so prišli v Domžale
udeleženci slavnosti z vlakom iz Ljubljane,
s njimi polkovna godba peh. polka št. 27.
Potniki na vlaku in pa pred kolodvorom
zbrana množica jih je pozdravila z „Živijo“
klici. Vojaška godba, ki se je hotela posta-
viti na čelo k slavnostnemu prostoru kor-
kajočih, je zavila na stran, udeleženci so pa
šli, okrašeni s svojimi društvenimi znaki,
spremljani od oddelka orožnikov proti hiši
Kleinlercherjevi. Slovenski izletniki so bili
zbrani v pet minut oddaljeni Kuharjevi go-
stilni, kjer so se pele slovenske pesmi in je
svirala godba iz Kamnika. Po tej nedolžni
mali demonstraciji pred kolodvorom bi bil
nastal mir, ko bi Nemci ne bili razobesili
frankfurtaric. — Vest o tem pa je Slovence
tako razburila, da so odkorakali z zastavo
v deželnih barvah in godbo na čelu pred
slavnostni prostor Nemcev, se ondi posta-
vili ter med petjem narodnih pesem zahte-
vali odstranitve frankfurtaric, ki so jih povslej pravici
označevali kot provokacijo
domačega prebivalstva.

Domžale štejejo okroglo 2000 prebiva-
cev, med temi 300 Nemcev. V kamniškem
okrajnem glavarstvu, v katerem leže Dom-
žale, prebiva okrog 40000 Slovencev in 400
Nemcev. Vseh teh 300 Nemcev v Domžalah
se je pa le v zadnjih 35 letih naselilo kot
tovarnarji in delavci z ženami in otroki;
med tem ko je domače prebivalstvo celega
okraja slovenske narodnosti. Razburjenje v
svojem naravnem čutu žaljene množice je
pa tem razumljivejše, ker je bilo navzočih
med njimi več delavcev nemških slavnika-
skih tovarn, katere njihovi delodajalci iz-
koriščajo na najsravnostnejši način. Ni res,
da bi Domžale in okolica živele od nemških
tovarnarjev; ampak ravno nasprotno je res-
nica. Slavnikaštvo je več stolet stara do-
mača obrt v Domžalah.

V šestdesetih letih je prišel oče enega
tovarnarja kot krošnjar v te kraje, nakupil
on di slavnika in jih prodal dalje. Ko je
videl, da je pri nizkih plačah in cenem
izdelovanju lahko delati dobro kupčijo, je
polagoma privabil še druge rojake, ki so se
združili, ostali čez zimo v Domžalah, naku-
povali od domačih producentov slavnika ter
jih naprej pošiljali svojim krošnjarjem. Šele
proti koncu 60 let so si kupili zemljišče ter
polagoma povečali svoje podjetje. Tako zelo
hvalisano vzdrževanje domačega prebivalstva

po teh v kratkem priseljenih tovarnarjih
obstoje v tem, da ti plačujejo sledeče plače:
Pričetna plača pri deseturnem delu za de-
klice znaša 12 kr. (reci: dvanaest krajcarjev)
na dan. Ta plača se zviša v teku desetletij
na 15, 18, 20, 25 do 70 kr. na dan. Sred-
nja plača za odraslo žensko osebo znaša 25
do 35 kr. Moški dobe pri vstopu 30 kr. in
ta plača se zviša do 1 gld. v teku deset-
letij; da, pravi, da sta med približno 900
domačimi delavci celo dva, ki zaslužita na
dan pri 10 urnem delu 1 gold. 10 kr. —
Srednja plača znaša 55—70 kr. Izven to-
varne izdelani navadni slavniki plačajo ti
gospodje 5 in pol krajcarja slavnika je pa
razun traku popolnoma dogotovljen za od-
pošiljatev. Da, oni gredo še tako daleč, da
zunaj tovarne delujoče silijo sukanec kup-
vati pri njih in sicer ovitek za 35 kr., ako-
ravno ga je pri prvem trgovcu dobiti za 28
kr. ali en gros za 27 kr. Pri velikanskih
množinah sukanca, ki se ga porabi pri šiv-
vanju slavnatih kit, je lahko mogoče, da je
resnična trditev domačinov: „Tirolci si za-
služijo pri sukanecu toliko, da lahko plačajo
vse tuje nadzornike in delavce.“ — Ker
trdno drže skupaj, se jim je
tudi posrečilo, da je v teku
dvajsetih let moralo ustaviti
delo 5 domačih tovarn.

Vsled tega in pa izzvani po razobeše-
nih frankfurtaricah se nadaljni dogodki tega
dne lahko tolmačijo. Demonstrujoča množica
tudi ni zahtevala ničesar drugega ko odstra-
nitev tujih zastav ter je zagotovila službu-
jočega komisarja barona Lazzarinija, da bo
na to takoj mirno odšla. Komisar se je šel
posvetovat k okrajnemu glavarju pl. Cronu,
ki je bil v civilni obleki navzoč, in se je
vrnil z odgovorom, da odbor do zahtevo od-
klanja. Isti uspeh je imela deputacija treh
gospodov, ki je šla na slavnostni prostor ter
izrazila zahtevo množice in radovoljnost za
odhod.

Popolnoma drugače je postopal gosp.
komisar z zastavo, ki so jo prinesli seboj.
Ob prisotnosti žandarmerije je zahteval, naj
se takoj odstrani, kar se je tudi zgodilo.
Na eni strani torej rezko postopanje go-
spoda komisarja proti naši deželni zastavi
in na drugi strani slabotna popustljivost —
če tudi na povelje svojega predstojnika —
proti zastavi, ki vihra preko mej monarhije.
In ko je padel prvi kamen, vržen od nem-
ške roke iz vrta Landsäusserjevega in drugi
iz prvega nadstropja iste hiše, in zadel Ivana
Cerarja in Elijo Beu-a iz Stude, tedaj tudi
najtrenejši niso mogli več zadržavati raz-
dražene množice, ko je pričela odgovarjati
z istim orožjem. Kamenje je nato frčalo od
obeh strani. Ranjeni so bili na obeh straneh.
Odhajajočo godbo so pozdravljali z „Živijo-
klici“, ven in notri hodečega okrajnega
glavarja v civilni obleki pa so pozdravili s
„Pereat“ in „Abzug“ klici. Z nasajenimi
bajoneti je spremljalo orožništvo, ki je slepo
bilo s puškinimi kopiti po množici, udelež-
nike nemške slavnosti na kolodvor. Tedaj
je padel prvi strel iz zasede pri
nemški šoli. Neki nemški kole-
sar je ustrelil s koleša z revolverjem —
če tudi ga ni nihče niti ustavil, niti ga na-
padel — proti množici, ki se je pomikala
proti kolodvoru. Priča tega dogodka je g.
Sicherl iz Domžal. Peron na kolodvoru je
bil zaprt. Odhajajoči Nemci so bili na pe-
ronu, zadaj pritiskajoči Slovenci zunaj. Po-
samezni kamni so še vedno frčali od obeh
strani. — Priče potrjujejo, da so Nemci
streljali z revolverji še s pe-
rona. Akoravno sta bili tukaj obe stranki
po prostoru ločeni ter je bila vsa fronta
pred kolodvorom zasedena od orožnikov,
vsaka nadaljna resna nevarnost izključena,
sta vendar menila dva orožnika, vsled po-
prej danih navodil, da morata rabiti strelno
orožje. Padli so strelji, če je bil kdo
poškodovan, doslej še ni dognano. Že prej
je bil stavec Sedej iz Ljubljane, ki je bil
na obisku pri svoji teti v bližnjem Mengšu
zaboden z bajonetom v bedro. Se-
dej je bil v večji družbi v neki gostilni
nasproti slavnostnemu prostoru. Ko je isto

za kratek čas zapustil in se zopet hotel vr-
niti, so mu orožniki zabranili vstop. Na zo-
petno prošnjo, naj ga pustite notri, ga je
orožnik zabodel v bedro.

Da ne bi množice še bolj razburil, je
prikrival, da je ranjen, se sam obvezal in
šel pozneje sam na kolodvor, da pride na
redni vlak v Ljubljano. Ker je na kolodvoru
čutil, da mu teče kri, je prosil prijatelja,
naj mu posodi robec, s katerim se je obve-
zal. V bližini so stali orožniki in eden od
njih je dejal: „Jaz sem nekoga ranil, moj
bajonet je krvav.“ Nato je šel Sedej k oro-
žnikom in jim rekel: „Da, vi ste nekoga ra-
nili, in sicer tako močno, da bo meral v
Ljubljani v bolnišnico.“ Ko so ga vprašali,
je-li on tisti, je dejal: „Jaz nisem, pač pa
boste izvedeli, kdo je bil.“ Ta trenutek je
prišel vlak. Sedej se obrne in teče proti
peronu, da pride na vlak, kar ga sune
odzadaj neki orožnik s puš-
kinim kopitom, tako da si Sedej pri
padcu zlomi nogo. S kakšno brutal-
nostjo so ta dan nastopali orožniki proti
eni stranki, dočim so drugo ščitili, kaže
slučaj Sedej. Orožnikom ni bilo
na tem, da napravijo mir in
red, ampak da celo po od-
hodu Nemcev izlijejo svojo
besnost nad neoboroženimi
ljudmi.

Sedeja so orožniki pobrali in ga spra-
vili v vojašnico. Mesto da bi poskrbeli
težkoraženemu zdravniško pomoč, so ga
posadili na stol, ga za silo obvezali in ga
na prošnjo gospoda Steleta položili na na-
vaden voz, kamor so nastlali par slamic.
Odpeljali so ga v Ljubljano, kamor je do-
šel ob tri četrta na 1. uro ponoči. V Ljub-
ljani niso prenesli težkora-
ženega v bolnišnico, kakor
so trdili v Domžalah, ampak
na deželno sodišče, kjer ga je
pri pregledu bolnikov preiskal sodni zdrav-
nik in ga izročil šele obenaj-
stih dopoldne naslednjega
dne v bolnišnico. Priče dogodka so:
Janežič Leopold, Habjan Vincenc, Marija
Kuralt, Habjan Franc, Katarina Juvan, Jožef
Janežič jun., Marija Habjan, Ivan Klemen-
čič, Franc Mazovic, Juliana Koprivnik.

Za vsak tu opisani slučaj lahko dobi
naša deželna vlada na zahtevo dosti pri-
či. Toda ona noče objektivnih
in resničnih poročil. Počenši od
revolverskih strel v nemško kazino, ki si
jih je deželna vlada izmislila in jih še da-
nes kljub dokazani neresničnosti noče pre-
klicati, pa do domžalskih demonstracij se
vleče skozi uradni list dolga vrsta oficial-
nih poročil, ki imajo namen, oblatiti
slovensko prebivalstvo de-
žele pred vlado in vsem sve-
tom. Držeč se dosledno tega načela, je
tudi sedaj storila vlada svoje. Takoj po de-
monstracijah je deželni predsednik povabil
na razgovor okrajnega glavarja pl. Crona,
komisarja barona Lazzarinija in župana Ja-
nežiča, moža, ki je popolnoma v rokah
nemških tovarnarjev — torej same so-
krivce žalostnih dogodkov. Za-
shčal ni niti enega od nasprotnih
stranke. Zato je poročilo tudi tako izpadlo.
Najprvo namigavač v kratkih noticah,
da se je streljalo iz množice — da je bila
to množica Nemcev, tega seveda ne pové, je
vlada v svojem zadnjem poročilu 10. junija
vso krivdo zvrnila na slovensko ljudstvo,
„kolikor se je dosedaj moglo degnati“, ka-
kor se ona previdno izraža. Od stotine pri-
č, katere morejo nasprotno dokazati, pa ni
vlada ni ene pozvala k izpovedi. Ona vé
resnico, pa je noče povedati.

Poluradna lista kranjske deželne vlade,
graška „Tagespost“ in „Tagblatt“, sta ne-
kaj dni pred 1. junijem naznanjala, da lahko
nastanejo v Domžalah nemiri. Vnanji ude-
ležniki te slavnosti so razumeli ta migljaj
in so prinesli seboj revolverje; baron Hein
pa je hotel naznanjenim gostom iz Celja
pokazati, da lahke praznujejo vsenemške
slavnosti v čiste slovenskih vaseh, dokler
je on predsednik Kranjske. Ne da bi se

obrnile pozornosti na program in okrašenje
prostora, e je to olila takomenovana no-
tranja slavnost na vrtu, ki leži odprt in je
le na eni strani po ozkem Ladsäusserjevem
vrtu ločen, ob okrajn — cesti. Na zadnji fronti
vrta pelje pešpot tik plota, čez katerega se
lahko skoči in odkoder se vidi ves vrt. To
se tisti „zaprti privatni prostori in tisti dve
mali nemški zastavi, ki jih odzunaj ni
moči videti“, kakor pravi poročilo deželne
vlade.

Neodpušljivo pa je ravnanje okrajnega
glavarja Crona, ki mu ni dosti, da se ude-
leži v civilni obleki slavnosti, kjer so peli
„Wacht am Rhein“ kot nacionalno himno,
in potiska v ospredje svojega komisarja, ka-
teremu daje povelja, ampak še ščiti črno-
rdečo žolto zastavo, seveda s pomočjo dva-
najstih cesarsko-kraljevih orožnikov.

Mesto da bi vplival na ljudstvo pomir-
jevalno, ga razdraži do skrajnosti. Mnogo-
krat je prišel iz slavnostnega prostora na
prosto, se zaničljivo oziral po demonst-
rujoči množici in slišal njene upravičene za-
hteve, odgovoril pa je le orožnikom, kate-
rim je dal povelje, naj mahajo po ljudeh s
puškinimi kopiti. Videl je ranjence in bi bil
lahko znal, da se razburjene množice ne da
potolažiti z bajoneti; toda rajši je videl, da
je tekla kri, kot da bi zaukazal sneti črno-
rdečo-žolto zastavo, katere ne bi bil mogel
boljše braniti niti zastavonoša kakega nem-
ško-nacionalnega društva. Toda on je
vedel, da ga bo zaradi take
obrambe pohvalil najvišji šef
dežele, ki kaže isto ljubezen
do take sestave barv, dasi
bi bili pri tem lahko postre-
ljeni „manj vredni“ slovenski
kmetje in delavci. Vsa dežela je
ogorčena proti deželni vladi in njenim urad-
nikom, ki so pripustili to, kar bi bilo dru-
god v slavnostnih razmerah povsod prepove-
dano. Kot svojo glavno nalogo
smatra naša vlada to, dana-
skrivaj ruje in ščuje, neti
prepirm obema narodnima
strankama, protežira nemški
element in da z napačnimi po-
ročili blati deželo in prebi-
valstvo.

Podpisani vprašajo ekscelece:

1. Ali hoče vlada s strogo objektiv-
nostjo preiskati dogodke in tudi krive vladne
organe pozvati na odgovor?
2. Ali hoče skrbeti, da se preiskava po
c. kr. korespondenčnem uradu naznani širni
javnosti?
3. Ali hoče vlada poskrbeti, da se ob-
varuje cesarju udano slovensko prebivalstvo
pred provokacijami z izobežanjem vsenem-
ških zastav na slovenskem ozemlju in ali
hoče narediti enkrat za vselej konec takim
provokacijam? (Slede podpisi).

Državni zbor.

D u n a j, 14. junija.

Začasni proračun.

Ker je izključeno, da bi proračunski
odsek in zbornica o pravem času rešila red-
ni proračun za tekoče leto, je finančni mi-
nister danes predložil načrt zakona, s ka-
terim se vlada pooblašča, da sme od konca
junija do novega leta pobirati davke in dav-
ščine ter porabiti že dovoljene kredite.

Kvotna deputacija.

Min. predsednik baron G a u t s c h, ki
je danes po prestani bolezni zopet prišel v
zbornico, je pisмено naprosil predsednika,
naj zbornica izvoli kvotno deputa-
cijo.

Trg. pogodba z Nemčijo.

Min. predsednik je dalje predložil na-
črt, s katerim se podaljša trgovinska po-
godba z Nemčijo in dogovor glede živinskih
kožnih bolezni.

Hišni davek.

Proračunski odsek je pred tedni skle-
nil resolucijo, naj se spremeni § 6 zakona

z dne 9. feb. 1882. št. 17. F.n. minister je tej želji ustregel in danes predložil dotičen načrt zakona. Ta načrt določa, da se nekaterim mestom, večinoma na Češkem, zniža hišnorazredni davek od 26²/₃ % na 20 %, odbitek za popravilo in amortizacijo zviša od 15 % na 30 %. Ta določba naj se izvrši polagoma v 15 letih.

Vlada je zbornici predložila v tekočem zasedanju še več drugih načrtov, osobito gospodarskega značaja. Gradiva za delo je torej dovolj za več mesecev. Tudi zbornica kaže več veselja do dela. Obstrukcija je začasno vsaj pokopana in upanje je, da vsaj letos ne oživi. Dva razloga sta, ki opravilčujeta to upanje. Prvi razlog je ogrska križa, ki kaže, da Ogrri hočejo na vsak način pretrgati skupni prst med Avstrijo in Ogrsko. Merodajni tostranski krogi se sicer ustavljajo prenapetim madžarskim zahtevam, toda izkušnja uči, da prej ali slej zmaga ogrski parlament. To bodri avstrijsko zbornico, da se pripravi za vse slučaje, ako Madžari dobé samostojno carinško ozemlje in še kaj več povrh.

Ta razlog je v prvi vrsti vplival na razne stranke v avstrijski zbornici, da se ztližajo v obrambo avstrijskih skupnih keristij. Nastalo je takorekoč premirje brez dogovorov in kompromisov. In to premirje je pospešilo tudi odstop dr. pl. Körberja, ki je od slučaja do slučaja izigral stranko proti stranki in tako na videz vsaj opravičeval vladu § 14, ki je utrjeval le birokrasko moč. Ta obolost pa je vplivala tudi na češki dež. zbor, v katerem so Nemci opustili obstrukcijo, omogočili redno zasedanje in tako tudi državnemu zboru odkazali pot do stvarnega dela.

Današnja seja.

Začetkom seje se je predsednik v izbranih besedah spominal smrti nadvojvode Jožefa. Nato je češki agrarec Prošek utemeljeval nujnost predloga, naj se določi komisija, ki preuči, pod katerimi pogoji je vojaški erar nastopil neka zemljišča na Češkem. Zbornica je nujnost odklonila.

Kongrua.

Nato je zbornica pričela prvo branje vladne predloge glede kongrua. Predsedstvo zbornice je posredovalo na levi in desni, naj bi od vsake strani govorili le po trije govorniki. Toda razne pravice hočejo pri tej priliki označiti svoje stališče, in prva razprava utegne izpolniti dve seji. Kakor zatrjujejo nemški listi, nemška ljudska stranka načeloma ne nasprotuje uravnavi kongrua, pač pa hočejo nekateri njeni člani zahtevati, da se „jasneje“ določijo javne pravne razmere katoliške cerkve in strožje izvršuje zakon z dne 7. maja 1874. Dalje hočejo zahtevati, da se ustanove katoliške cerkvene občine, ki naj bi prevzele patronske pravice in plačevale svoje duhovnike. Te občine naj bi imele tudi prezentacijske pravice. Končno hočejo zahtevati obligatorni civilni zakon in državne matrike. Z drugimi besedami: Cerkev naj se loči od države, verski zaklad, izkupilno za cerkveno imetje pa naj so porabi v druge namene. Da se to ne izvrši čez noč, o tem so tudi liberalni gospodje prepričani. Porabiti pa hočejo priliko, da dajo duška svojim čustvom proti katoliški cerkvi.

Prvi je govoril grof Sternberg, ki je navajal izreke raznih pisateljev in državnikov o potrebi verske vzgoje narodov. Največ se je bavil s soc. demokrati, ki v teoriji naglašajo, da je vera zasebna stvar, v praksi pa pri vsaki priliki napadajo krščanstvo sploh ter naprave katol. cerkve.

Italijanski poslanec dr. Conci je govoril za uravnavo kongrua, a zahteval, da država v večji meri prispeva k raznim troškom italijanskih občin na Tirolskem. Tam so namreč mnoge male občine, ki same brez državnih prispevkov plačujejo svoje duhovnike. Ako se torej uveljavi novi zakon, naj država iz verskega zaklada podpira občine.

Dr. Scheicher je opisoval bedo duhovnih pastirjev, osobito v goratih in revnih krajih. Cesar duhovniki žele, je gotovo opravičena želja in utemeljena zahteva, da morejo svojem stanu primerno živeti in tudi bližnjemu lajšati gorje.

Socialni demokrat Schuhmeier je govoril nad dve uri. V prvi vrsti se je znesel nad grofom Sternbergem v taki obliki, da ga je predsednik poklical k redu. Grof Sternberg je prišel v krog soc. demokratov in dežile so psovke na obe strani. V ostalem pa je Schuhmeier dokazal, da je marljivo čital razne knjige in knjižure proti kongru in takozvani „mrtvi roki“. Končno je izjavil, da soc. demokratje privoščijo še višjo dotacijo nižji duhovščini, nego je predlagala vlada. A to dotacijo naj plačuje cerkev sama, oziroma cerkvene občine, ne pa država. Zato bodo soc. demokratje glasovali proti predlogu.

Kot zadnji današnji govornik je naučni minister dr. vitez Hartel naglašal, da hoče vlada ustreči opravičenim zahtevam nižje duhovščine, v kolikor ji dopuščajo finančna sredstva. To opravičenost je priznal tudi predgovornik Schuhmeier. Razlika je le ta,

da Schuhmeier zahteva prispevke od vernikov samih, dočim vlada zastopa stališče, da je država dolžna prispevati, v kolikor ne zadošča verski zaklad. Schuhmeier pa jako pretirava, ako primerja avstrijske škofje angleškim milijonarjem. Ako imajo škofje višje dohodke, imajo tudi primerne višje stroške za razne ustanove, šole in dobredelne zavode. Končno izjavi naučni minister, da so vladno postavke skrajna meja, katere odsek ne sme prekoračiti. Jutri zbornica nadaljuje razpravo in skoraj gotovo dovrši prvo branje.

Delavske razmere na Kranjskem.

Poročile obrtnega nadzorništva za Kranjsko o poslovanju v letu 1904. objavlja mnogo podrobnosti, izmed katerih omenjamo sledeče:

V 624 obrtnih podjetjih je nadzorovalo 701krat. Vseh nadzorovanju podvrženih podjetij je bilo 2044, izmed teh 115 tovarn. V nadzorovanih delovrstbah je bilo 4918 delavcev in 17.977 delavcev, skupaj torej 22.895.

Obrtni nadzornik je našel 36 delavcev in 3 delavke, ki še niso dovršile 14. leta, 479 delavcev in 160 pa še ni bilo starih 16 let. Stavk je bilo 1. 1904. pet. Obrtno nadzorništvo pri stavkah ni posredovalo. Nadzorovalo se je 165 dni na deželi in 70 dni v Ljubljani. Na oblasti je poslalo nadzorništvo 251 vlog in proti 6 podjetnikom 14 ovadb. Delavci so poprašali za svet 84krat, gospodarji pa 88krat. V 86 slučajih je nadzorništvo pozvalo podjetnike, naj odpravijo nedostateke. Poročilo toži, da so delavnice večinoma v jako slabem stanju. Osobito pazijo premalo na snago. Stene se ne belijo, tla so preperela, smeti in drugi odpadki okužujejo delavnice. V dveh tovarnah za črevlje, nadalje v neki tovarni za parkete in stole ni bilo proti ognju varnih stopnic in izhodov za slučaj sile. V sled tega nedostatika je zgorel delavec v nekem mlinu. Stranišča so nad vse pomanjkljiva in ne zadostuje njihovo število. Osobito pomanjkuje stranišč pri pekarnah. Sivalne dvorane v tovarnah za slanične so prenapolnjene in ne pride na vsake delavko za zdravje potrebna zračna količina 6 m³, dasi potrebuje vsaka oseba 10 m³ zraka. Pri električnih napravah se premalo skrbi za varnostne priprave, kakor tudi pri acetilenovi razsvetljavi. Tudi kotli niso povsod vzdani tako, kakor je predpisano. Nad kotli so bile celo večkrat sušilnice in spalnice. Tudi niso kotlov preizkušali v predpisnem roku. V neki tovarni niso kotla preizkusili celo 5 let.

Posebne pozornost je obračalo nadzorništvo varnostnim odredbam pri gradbi predorov. Kljub vsej pozornosti ni bilo mogoče preprečiti vsake nevarnosti. Delavci pri gradbi predorov so mnogo trpeli na revmi in bolehal na dihalih. Glist (anchylostomiasis) ni bilo. V malih podjetjih se ni vršilo redno zglaševanje v bolniške blagajne. V nekaterih pekarnah so odtegovali delavcem ves prispevek za bolniško zavarovanje.

Ponesrečilo se je 1483 oseb, izmed teh je umrlo 31. Največ, 722, se je ponesrečilo delavcev pri gradbi predorov, 222 pri gradbi železnic in 209 v kamnolomih.

Obrtno nadzorništvo je izsledilo 15 podjetij, ki niso zavarovala svojih delavcev za slučaj nezgod. V neki tovarni za opeko so odtegovali delavcem za slučaj nezgod 40 odstotkov zavarovalnine (zakon dovoljuje odtegniti le 10 odstotkov), v neki drugi pa celo vso zavarovalno vsoto in pa še celi prispevek za bolniško zavarovanje.

Delavni čas v 115 tovarnah na Kranjskem je sledeči: v 14 tovarnah devet ur, v eni devet in pol, v 39 deset, v 28 deset in v 43 tovarnah enajst ur. Nad zakoniti 11-urni delavnik se je delalo v neki pekarni in pa v neki papirnici. Najdalje se je delalo v 19 črevljarskih delavnicah v Poljanski dolini in v vseh manjših pekarnah, namreč po 16 ur. Nadzorništvo graja, da delavstvo nima dopoldne in popoldne časa za malice. Včasih se je tudi opoldanski čas za obed protipostavno okrajšal.

Pri 12 črevljarskih mojstrih ni imelo 16 pomočnikov učnega izpričevala. Končno graja poročilo stanovanjske razmere za delavce pri gradbah predorov in železnic.

Delavsko priložnost so jako pomnožile nove železniške zgradbe, ki so dale povod še mnogim drugim delom. Zato je prišlo v deželo mnogo tujih delavcev, pri nekaterih podjetjih je bilo do 75 odstotkov tujcev. Višje plače pri železniških zgradbah dvignile so splošno delavski zaslužek, ker je pristopilo k njim mnogo delavcev iz drugih delovrstb in so morali torej podjetniki boljše plačati delavstvo, da so si ga ohranili. Vendar se pa s tem gospodarski položaj delavstva ni zboljšal, ker so za toliko poskočile cene stanovanju in hrani. Slabi položaj delavstva se vidi zlasti v sila slabih stanovanjih. Dohodi k spalnicam so semtertje

smrtno nevarni, in spalnice so v jako žalostnem stanju.

Rusko-Japonska vojska.

Zakaj je pripravljena Rusija za mir?

Da je Rusija pripravljena skleniti mir, sta vzrok dve stvari, kakor poročajo iz Peterburga: Ruski finančni minister je namreč poslal poročilo, v katerem odklanja vsako odgovornost za slučaj nadaljevanja vojske. Potem je bil baje Linevič prisiljen, dati ustreliti veliko število vojakov in častnikov, ker so se uprli, dalje se bojevati. Število ustreljenih častnikov znaša 150. Na carja je tudi napravila velik vtis trditev, da bi poražena armada pri svojem povratku zelo ojačila prekucijske stranke.

Linevič in Ojama.

London, 14. junija. „Times“ poročajo iz Peterburga: Kakor vse kaže, bodeta oba peveljnika v Mandžuriji začela mirovna pogajanja, torej Ojama in Linevič. Tak predlog je stavil Roosevelt.

Optimizem v Washingtonu.

London, 14. junija. Dopisnik „Daily Telegrapha“ poroča iz Washingtona: V Washingtonu vlada nepremagljivi optimizem. Priznavajo, da se prepogajanja lahko nekoliko zakasne, a obenem izjavljajo, da Roosevelt svojega vpliva ni bil nikdar gotovejši kot je sedaj; ta optimizem obvladuje vso njegovo okolico. Na merodajnem mestu slišim, da bi bilo napačno misliti, da je že premirje. Sicer so upali nanj takoj, ko se je objavila Rooseveltova nota, a pritrdit ni hotela nobena vlast. Vendar bo v kratkem proglašeno premirje v vsej obliki in potem bodo mogli pooblaščenici pričeti s komplciranim mirovnim problemom.

Japonski glasovi proti premirju.

London, 14. junija. „Times“ poroča iz Tokia: Japonsko časopisje je saglasno proti premirju, dokler ni obveznih dokazov odkritosrčne ruske želje za mir, ker vojna stranka v Peterburgu vsak hip lahko zadobi vpliv. Listi zahtevajo, da ne sme Japonska, ki ji je bila vojska vsiljena (?), opustiti nobenih varnostnih odredb, ki bi ščitile bodoči rod proti enaki nesreči. Izvaja se, da je Rusija smatrala zadnjih 200 let prodiranje preko lastnih mej za misijo ruske države in da je pri tem njena izvanredna sreča rodila v nji misel na resnično misijo osvajanja. Ni mogoče misliti, da bi tako globoko vkoreninjeno prepričanje odstranil slučaj, posebno ker je japonske zmage pripisavati večinoma strategičnim težkočam od ruske strani, ki se pa najbrže ne bodo več vrnile. Zaradi tega bo Rusija v dveh ali treh desetletjih zopet sledila pozivu častihleplja, ki bi za enkrat utihnilo. Proti tej eventualnosti se morajo odrediti vse odredbe, ki pomenijo absolutno garancijo.

Ostanki baltiškega brodograja.

Saigon, 14. junija. Ruska pomožna križarka „Kuban“ je danes zjutraj dospela do rta Saint Jacques, kjer se je usidrala. Guverner Cochinchine je odredil, da se takoj odpošlje ena francoska vojna ladja, ki naj zagotovi, da se bodo držali ministrski predpisi. 28 premogovnih parnikov je odšlo iz Saigona, okrog 30 se jih pa pripravlja za odhod. Parnik „Carlisle“ ostane za stražo.

Nagasaki, 14. junija. „Kastroma“, ena obeh ruskih bolniških ladij, ki so jih Japonci ujeli ter pripeljali v Saseho, ker sta bili na sumu, da sta se udeležili boja pri Cušimi, je bila izpuščena. Zadevo „Orla“ bodo predložili razsodišču v Sasehi.

Roždestvenski in Nebogatov.

Peterburg, 13. junija. „Naša Žizn“ poroča, da so admiralu Roždestvenskemu morali odrezati desno roko in desno nogo. Nebogatovu se je baje zmešalo (?).

Linevičevo poročilo.

Peterburg, 14. junija. General Linevič poroča carju včeraj: Dne 11. t. m. so zasedle naše čete po boju tri vasi. Isti dan je prodiral drug oddelek proti rudnikom pri Čanhezdi. Ena kompanija Japoncev, ki je imela rudnike zasedene, jih je zapustila ter se umaknila proti jugozahodu. Sovražnik na mandarinski cesti se je utrdil južno od Minhuagana. Naše predstraže so prodirale 11. t. m. iznova skozi sotesko Jandililin v smeri proti Minhuaganu.

Nebogatova sramota.

Peterburg, 13. junija. Prva verzija, da se je na brodogru Nebogatova med pomorsko bitko dvignil upor, se ne potrjuje. — Nasprotno, admiral sam je ravnal sramotno, ker se je udal sovražniku. Svoj čin opravičuje s tem, da je bil od sovražnika obkoljen ter je vsled tega hotel rešiti zaupanih mu 2500 človeških življenj. To človekoljubnost bo po svojem povratku v Rusijo najbrže plačal z ječo. Ravno nasprotno od Nebogatova je

ravnal poveljnik „Osljablje“, kapitan Behr, ki je do zadnjega trenutka izvrševal službo domovini. Ko je videl potapljati se svojo ladjo, je potegnil samokres in se ustrelil.

Ruska pomožna križarka „Dnjepr“ na delu.

London, 13. junija. Danes je prišla Lloyd brzojavka: Ruska pomožna križarka „Dnjepr“ je pri Diamond Point v Malaški cesti ustavila holandski parnik „Flores“ ter mu oddala 41 oseb kitajskega moštva in pošto angleškega parnika „St Kilda“, ki ga je „Dnjepr“ v Kitajskem morju vjel in potopil, ker je vozil kontreband.

V pričakovanju bitke.

Peterburg, 13. junija. „Rus“ poroča iz Gunčulina: Vsak dan je pričakovati spopada, iz katerega se bo razvila glavna bitka.

Parlamentarne vesti.

Nekatere stranke državnega zbora so hotele proračunski provizorji brez prvega branja izročiti odseku, a Mladočehi so proti temu ugovarjali. Danes in jutri ima državni zbor sejo. Nadejajo se, da predlogo o kongru rešijo v treh dneh. Danes je zborovanje načelnikov klubov, da določijo nadaljni dnevni red.

Izmed včerajšnjih interpelacij v državnem zboru je še omeniti interpelacije Mladočehov radi prepovedi sekolske slavnosti na Dunaju in interpelacije soc. demokratov radi eksplozije v Bosruck tunelu.

Odpor Mažarov proti ministrstvu Fejervary.

Baron Fejervary odpotuje danes s Tiszom na Dunaj, da stori potrebne korake za izpremembo vlade. Novo ministrstvo imenuje vladar danes ali pa jutri, v ponedeljek ali pa v torek se pa predstavi ogrski zbornici. Cesar odpotuje v nedeljo dopoldne v Budimpešto, da se udeleži pogreba rajnega nadvojvode Jožefa. Ob tej priliki bo tudi najbrže zaslial nove ministre. Novi ogrski ministri se zaprisežejo v ponedeljek.

Včeraj se je posvetoval Fejervary s člani svoje nove vlade. V nedeljo se bo tudi vladar v Budimpešti poslovil od ministrov Tiszovega ministrstva. — S posebno izdajo ogrskega vladnega lista v ponedeljek priobčijo imenovanje Fejervaryjevega in odstop Tiszovega ministrstva. V torek se predstavi novo ministrstvo zbornici poslancev in magnatov. — Del opozicije se pripravlja, da sprejme z viharim napadom nastop novega ministrstva, a zbornični predsednik je izjavil, da hoče storiti vse za ohranjenje dostojnosti v zbornici. Košut bo izjavil, da ne zaupa novi vladi in tej izjavi se pridruži tudi ostale stranke, nakar odgodiijo zbornično zasedanje. — „Pester Lloyd“ piše: Ko bo imenovano novo ministrstvo, bo sklepala liberalna stranka, kakostališčena zavzame nasproti novim vladim. Najbrže bodo liberalci ravno takonaspotovalinovivladi, kakorzdruženeopozicionalne stranke. Novi ministrski predsednik pa niti ne računa na podporo liberalcev, ker se ne namerava pridružiti nobeni stranki. Gotovo je, da ne odstopi, naj mu tudi izreče zbornica nezaupnico. — Baron Fejervary je prevzel vlado le zato, da omogoči Tiszov odstop in ker Ogrska ne more ostati brez vlade.

Borfordska stolica (komitat) je sklenila, da ne dovoli protustavni vladi davkov in vojaških novincev. — Z rešitvijo krize na Ogrskem se pečajo vsi listi. Edini so vsi v tem, da Fejervary ne bo dolgo na krmilu. Zlasti ostro pišejo seveda ogrski opozicionalni listi, a tudi liberalni niso zadovoljni z novo vlado. Neki opozicionalni list priobčuje neverjetno vest, da so vse ogrske časnikarske dopisovalnice, izvzemšiene, sklenile, da ne bodo priobčevale izjav Fejervaryjevega ministrstva ker je protustavno.

Predsednik ogrskega drž. zbora Justh je predlagal naj se prekinet tudi vsakoosebno občevanje z novimi ministri. Po preteku 24 ur, ko bodo imenovani novi ministri ne bo on z nobenim novim ministrom več občeval.

Nečedne razmere v laški mornarici.

(Poročilo iz Italije).

Mornariško ministrstvo zahteva izvanredne izdatke za preosnovno mornarice, nabavo novih ladij, utrjevanje obrežja in pravo nekaterih pristanišč. Poslanci se dolgo obotavljajo, predno posežejo v svoj — oziroma v žep svojih volilcev in so izvolili poseben odsek, parlamentarno preiskovalno komisijo, ki naj malce proučuje, kakšno je stanje mornarice, ki zahteva tolike izpremembe in leto za leto požre toliko milijonov. Ta komisija se pač ni nadejala, da bo morala stopiti v tako globoke blato, kakršno je našla po precej vestnem preiskovanju. Vsi laški listi se bavijo z odkritji odsekovimi, „Avanti“, list soc. demokratov, zabavlja,

drugi čisto stvarno grajažo vlado, ofi-
cielni deloma prikrivajo, deloma zatajujejo res-
nico. Natančne poizvedbe komisije pa do-
volj kompromitujejo vlado, take da ni treba
pretravati. V arzenalih so tehni-
ški in upravni častniki slabo
nadzirali dela, mnogo se je po pi-
sarnah porabile papirja, materiala pa
je vendarle zmanjkalo. Komisija
je dognala, da so porabili pol mi-
lijona. da se ladjo „Trinacria“ spre-
menili v — kraljevo jahto! Nek motorni stroj
niti inventariziran ni bil v mornariških knji-
gah in izveštjih. Če so pokradli mornariško
blago po arzenalih pa dostikrat arzenalova
uprava ni mogla dokazati svoje lastninske
pravice, ker ni imela vsega uknjiženega. Na
eni strani je ležalo mnogo izvrstnega gra-
diva neporabljenega, na drugi pa so porabljali
neinventariziran material. Poprave ladij so
se dostikrat vršile brez pravega načrta. Ne-
znatne poprave ladij „Lauria“ so trajale
tri leta, štiri mesece, in se
požrle 396.924 lir.

Komisija je dognala, da so tudi la-
ški častniki kaj pridno igrali
z damami Lawn-Tennis in le-
tali ves božjidan z loparji in
damami po cesti, pa so vse te ju-
naške čine izvršavali z vladnim de-
narjem, kajti v Spezziji so si
meniški tebi nič zgradili lav-
tenis igrišče z erarovim de-
narjem in najeli vojake, da
so jim delali in pobirali kro-
glje v košarice. Komisija se ni nič
kaj pohvalno izrazila o tej elegantni igri.
Ko so pregledovali obravnave med erarjem
in založniki, niso našli pri mornariških ob-
lastih, ki prevzemajo blago, vse v redu.

Pri novih ladjah so se tudi vršile ve-
like nerednosti. Ladje „Italia“ so namenili
za bojne, proračunali osem in pol milijonov,
so jo potem pet let popravljali in tako za-
bili vanje zopet 3 milijone, končno pa so
napravili z nje prevozno premo-
govno ladjo! Trdka Ferni, ki je iz-
delovala oklepe, je vlado ogoljufala, kjer je
mogla, mornariški uradi pa so slepo preje-
mali ničvredni material.

Zaradi teh odkritij je od-
ložilo šest senatorjev, ki so
bili v tem edseku, svojed-
stojanstvo. Referent je zahteval, naj
se postavi na zatožno klep vse mornariške
ministre zadnjih dvajset let. Predlog ni pro-
drl. Bissolati piše v „Tempo“: „Kako
je mogoče, da se godijo take
stvari po Visu in kljub po-
razu viškem? In tak sistem nekateri
celo zagovarjajo, parlament pa meče brez
poizvedovanj vsako leto na stotine milije-
nov v to brezno brez dna.“

Dogodki na Ruskem.

„Eclair“ poroča iz Peterburga, da je
13. t. m. odobril ministrski svet jeseni izde-
lani svobodomiseln načrt Bulyginov o ljud-
skem zastopstvu, ki določa, da judje ne bodo
nikakor sedelevali v ljudskem zastopstvu.

Iz mehilevske, tverske in podolske gu-
bernije poročajo, da plenijo kmetje
plemiška in vladna posestva.

Vojno sodišče v Moskvi je
obsodilo 46 delavcev na smrt,
ker so se udeležili izredov. Zaprtih je še
420 delavcev, ki jih bodo sedeli v kratkem.

„Berliner Tageblatt“ poroča, da je na-
ročila vlada nekemu znanemu poznavalcu na-
rodnega gospodarstva proučevati vprašanje,
kako bi vplivalo znižanje obrestne mere na
gospodarstvo in pa, naj sestavi pregled o
premoženju cerkva in samostanov. Sodijo,
da namerava vlada zapleniti premoženje cerk-
va in samostanov. „Novosti“ poročajo, da
je porabila Rusija na Nemškem najeto po-
sojilo.

Odpad Norveške od Svedske.

Kralj Oskar se je v posebnem pismu
zahvalil za številne došle mu čestitke in
udanostne izjave. Kralj piše med drugim:
Revolucija, ki sta jo povzročila norveški
državni svet in zbornica proti svojemu kralju
in bratskemu narodu s tem, da sta prelomila
najsvetejši zakon, sta zadala mojemu srcu
globoko rano, ki se ne bo nikdar zacelila.
V skrbeh, ki mi jih je povzročil ta nezake-
niti nastop, me je isto nepopisno tolažilo,
da sem dobil veliko udanostnih izjav iz
Svedske. Vaš stari kralj se vam najtop-
lejše zahvaljuje. Bog blagoslovi moje šved-
sko ljudstvo; za to bom goreče in pobožno
prosil Boga.“

V norveški zbornici je prečital pred-
sednik Berner dopis kralja Oskarja. Zbor-
nica je sklenila soglasno, da se o njem po-
svetuje posebni odsek, nakar so prekinili
sejo.

Bogatih Norvežanov v Stokholmu se je
polastil strah. Stori se vse, da zavarujejo
svoje premoženje. Iz švedskih bank dvigajo
svoj naloženi denar in ga nalagajo na An-
gleškem.

Marijanski kongres v Pragi.

Marijanski kongres v Pragi je v svoji
sklepnji seji dne 14. t. mes. sklenil sledečo
resolucijo z ozirom na žensko giba-st

nje: Marijanski kongres v Pragi pozdrav-
lja vse težnje, ki povzdigujejo umsko in
nравstveno izobrazbo žena, kakor to zahteva
gospodarski razvoj moderne družbe. Kon-
gres pa obsoja vsa stremiljenja, ki uničujejo
pravo nalogo žena in prestavijo težišče žen-
skega delovanja iz obitelji v javno življe-
nje, hočejo ravnopravnost z moškimi. —
Kongres je tudi sklenil resolucijo o neraz-
družnosti zakona in proti pročodriškemu
gibanju.

Dnevne novice.

Dr. Tavčar v državnem zboru. Silne neumne članke, polne po-
tvare in zavijanj, prinaša „Slov. Narod“
ravnokar o duhovskih plačah, o cerkvenem
bogastvu. Na to sme že tolikokrat odgo-
varjali, da se že prav malo zmenimo, ako
„Narod“ vedno zopet prežvekuje staro šaro.
Tačas pa je dr. Tavčar čutil potrebo, da je
v državnem zboru odprl svoja usta. Sicer
državni zbor o dr. Tavčarju prav male vé.
Odkar je Slovence obrekoval, da so po-
mekskanjeni, babjeverski in za sto let za-
ostali, je ravno v svoji lastni zadevi govoril,
da se je rešil mariborskih perotnikov. A ko
je prišla na dnevni red kongrua, mu
ni dala miru njegova liberalna žilica. On že
vé, kako preobitno je duhovske pre-
moženje. Saj je podedoval dva župnika!
Seveda tega ne vé, kako živi dandanes bo-
lan ali umirovljen duhovnik, ki dobi na leto
210 gld. pokojnine in je odvisen od milo-
darov dobrih ljudi, ki mu jih liberalci še
vsakega posebej prekolnejo. Ne, dr. Tavčar
je prelomil svoj trapistovski molk v držav-
nem zboru in se je oglasil. Ko je Sternberg
rekel: „Zgodovina uči, da je bila
religija vedno potreba člo-
veštva“, tedaj je pa dr. Tavčar s social-
nim demokratom Schummeierjem nekaj za-
upil vmes. Kaj je ušlo dr. Tavčarju izza
ograde njegovih zob, žalibog ne vemo. Stern-
berg pa, ki ga je slišal, mu je zabrusil na-
zaj besede: „Jaz vam svetujem, da govorite,
kakor se spodobi za dostojnega človeka.
Pojdite v gostilno ali pa v
hlev! Tja spadate! Tam lahko
tako govorite!“ Dr. Tavčar je silno
grdo gledal, ko je dobil ta dobrohotni po-
min. Mi čestitamo dr. Tavčarju na lepi so-
cialnodemokratski družbi, v kateri se je na-
hajal. Druge je v „Narodu“ zmerjal, da so
„štifelpucari“, sam pa je zašel med schu-
meierje. Morda mu bo kolega Schu-
maier pripomogel zdaj da najde tisti kve-
der, ki ga je izgubil na peti od Postojne
do Dunaja!

**Umrl je v Leoninum v torek popol-
dne č. g. Frančišek Fik.** Rojen je
bil 1. dec. 1867. v Skofji Loki, posvečen 19.
jul. 1890. Bil je nazadnje spiritual pri ur-
šulinkah v Skofji Loki, kjer se ga je letila
huda bolezen, ki ga je po več kot dvelet-
nem velikem trpljenju položila v zgodnji
grob. Pogreba danes popoldne se je poleg
duhovnih tovarišev, sorodnikov in znancev
udeležila dolga vrsta leških samostanskih
gojenk pod vodstvom sedanjega spirituala
č. g. Ig. Nadraha. Bodi skromnemu, vdane-
mu pokojniku blag spomin!

**Sprejem v knezoškofijsko
Alojzijevišče.** Kakor druga leta, se
bodo tudi še letos sprejemali dijaki v kn-
škoškofijsko deško semenišče „Collegium Alois-
ianum“. Dijaki, ki žele z novim šolskim
letom biti sprejeti v zavod, naj izročijo proš-
nje če le mogoče osebno najkasneje do
25. julija, najprimerneje pa ta-
ko ob sklepu sedanjega šol-
skega leta alojzijeviškemu
vodstvu. Prošnje naj se naslovljene na
knezoškofijski ordinarijat; prileži naj se
jim: a) krstni list; b) vsa dosedanja gimna-
zijska izpričevala prosivčeva; c) izpričevalo
ubožnosti, če se prosi za brezplačni spre-
jem ali znižano plačilo. — Prošnje, ki bodo
vložene po omenjenem obroku,
se ne bodo mogle več upoštevati. Pogoj za
sprejem so obširneje označeni v „Skofji-
škem listu“ (l. 1894., st. 36, str. 68, in leta
1898., šte. 29, str. 88), kjer je tudi pojas-
njeno, da se sprejemajo tudi dijaki iz oko-
liša kranjske in novomeške gimnazije. Vsi
sprejeti dijaki bodo dovršili svoje študije na
I. državni gimnaziji v Ljubljani. — V od-
lojzijevišča.

**Občni zbor „Kranjske kme-
tijske družbe“** bo dne 6. julija t. l.
ob 9. uri dopoldne, v tukajšnjem „Mestnem
domu“.

— **Ogleduhi.** Na Dunaju so zaprli
včeraj znanko zaradi ogleduštva zaprtega
inženirja Contina, ker je z njim potevala
po Istri, Dalmaciji in drugod. O italijanskem
ogleduhu Pozziju poročajo, da je ponudil
načrte beneških utrdb avstrijskemu gene-
ralnemu štabu in mornariškemu poveljništvu
a sta obe oblasti odklonili
ponudbo. Pozzi je nato naznanil ita-
lijanskemu generalnemu štabu, da namerava
prodati beneške utrdbene načrte avstrijski
vladi, a jih proti primerni odškodnini zopet
odstopi italijanskemu generalnemu štabu. A
ponudba ni ostala tajna in je jelo italijan-
sko časopise pisati o tatu, nakar so pričele
italijanske oblasti postopati proti njemu.

— **Kadilnikova koč.** Damski
komité, ki je prevzel ureditev koč za
otvoritev, poda se na Gelicco že danes
(četrtak); na stavbi je že streloved in tudi
manjša dela se točno izvrše do nedelje. Za
jedi in pijače je že preskrbljeno.

— **S črevljarskim šilom je
zabodel** v Celju 15letni črevljarski va-
jenec Franc Romih iz Blance črevljarskega
vajecca Varnovškega. Sprla sta se pri igri s
kartami. Varnovšek je smrtnonevarno ranjen.

— **Roparji v Trstu.** O binkoštnih
praznikih se se v Trstu na najbolj živahnih
delih mesta na ulici zgodili štiri slučaji cest-
nega ropu.

— **Vsled smrti svoje žene se
je ustrelil** v Celovcu upokojeni nadpo-
ročnik J. Archer.

— **Umrla je** dne 14. junija v Laščah
davrkarjeva soproga Ana p. l. Födrans-
berg. Bila je blaga gospa. N. v. m. p. l.

— **Ubil se je** posestnik Franc
Uršič iz Dolže, občina Stopiče. Padel je
z vozom v 18 metrov globok prepad.

— **Tiskovna pomota.** V včeraj-
šnjem poročilu iz Washingtona o izseljeva-
nju v Ameriko, naj se pravilno čita: „Vseh
Slovence je skupaj poldrugi milijon, od teh
nad 100.000 v Zjedinjenih državah.“

Ljubljanske novice.

**Ij Napise na uradih mestnega
magistrata ljubljanskega** izpre-
minjajo. Izvedeli smo, da bodo namestili
samoslovenske napise. To se
godi brez občinskega sklepa, ki ga v tem
slučaju tudi treba ni. Gospod župan Hribar
je to odredil kot načelnik magi-
strata. Z veseljem pozdravljamo ta ko-
rak, ki ustreza naši že tolikokrat izjavljeni
zahtevi, ter želimo, da se v tej smeri tudi
nadaljuje! Sedaj naj občinski svet ukrene
tudi potrebno glede uličnih in javnih na-
pisov!

Ij Pomiloščena sta pred ljubljans-
kimi porotniki na smrt obsojena mlada
Jurčič in brezsrčna ženska Smuka-
vec, ki je Jurčiča nagovorila da je ustrelil
njenega moža. Smukavec je pomiloščena
na dosmrtno ječo, Jurčič je pa dobil 20 let.

Ij Pevski sestanek vseh pevcev
„Glasbene Matice“, „Ljubljane“,
„Merkurja“ in „Slavca“ bo
prihodnjo soboto, dne 17. junija zvečer ob
pol 9. uri v vrtne salonu gostilne Auer-
jeve, da se posvetujejo o skupnem
koncertu, ki bo dne 9. julija povod-
om skupščine „Zveze slovenskih pevskih
društev“. Upravni odbor „Zveze“ uljudno
prosi, da se vsi gospodje pevci imenovanih
štirih ljubljanskih v „Zvezi“ stoječih pev-
skih društev sigurno in polnoštevilno ude-
leže važnega tega pevskega se-
zanka.

Ij Košnja na Gradu se odda 17.
junija t. l. potom javne licitacije.

Ij Vojaški begun. Danes ponoči
je pobegnil od c. in kr. pešpolka šte. 27,
prostak Alojzij Wyhlas rod. iz Bocana in
pristojno v Gradec. Pobegnil je v vojaški
obleki.

**Ij II. skupina društva slo-
venskih odvetniških in notar-
skih uradnikov v Ljubljani** vabi
vse svoje p. n. člane na prijateljski
sestanek, ki se vrši danes zvečer ob
8. uri v gostilniških prostorih „Pri levu“
na Marije Terezije cesti s sledečim spore-
dom: 1. Poročilo delegata Josipa Christof-
a o njegovem potovanju na Dunaj in o zbo-
rovanju dne 12. junija 1905 na Dunaju; 2.
posvetovanje glede sporeda in časa kon-
certa, katerega je sklenila skupina pri-
rediti.

Ij Nesreča. Včeraj je padel Ecker-
jevemu hipecu Jožefu Vodopivcu na nogo
neki zaboj, kiga je tako poškodoval, da so
ga morali prepeljati v deželno bolnišnico.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ljutomer, 15. junija. Izlet murske-
ga „Sokola“ v Ormož je od ptujskega okr.
glavarstva prepovedan. Rekurz v Gradec in
pritožba na Dunaj vložena. Ogorčenje nepo-
pisno, posebno ker ljudje primerjajo, da se

Nemcem celo na Kranjskem meri z drugo
mero, kakor so pokazali domžalski do-
godki.

Soštanj, 15. junija. Pri občin-
skih volitvah tretji in drugi
razred naš. Govedič odklonjen. Zdaj
voli prvi razred.

Dunaj, 15. junija. V današnji seji drž.
zbera so ministri odgovarjali na razne in-
terpelacije. Nato je zbornica nadaljevala
prvo branje predloge o kongruu.

Dunaj, 15. junija. V današnji seji je
v debato o kongruu posegel tudi dr. Tav-
čar. — Govoril je seve proti zvišanju in
strastno napadal duhovščino. Nato se je
vzdignil dvorni svetnik Suklje ter je v
imenu „Slovenske zveze“ najodločnejše in
ob splošnem pritrdjevanju zbor-
nice za vračal Tavčarjeve napade.
Med drugim je poslanec Suklje povedal
Tavčarju, da nima povoda napadati duhov-
ščine, ker ji je k večjemu dolžna hvalež-
nosti, kajti vzgojila sta ga dva duhovnika
in mu dala tudi premoženje. Vsa zbornica
je pritrdjevala Sukljeju in so se nekateri
medklici, katere je poizkušal Tavčar napra-
viti, kar izgubili. Debata v prvem branju
je sklenjena. Za generalnega govornika (za)
je izvoljen dr. Žitnik.

Dunaj, 15. junija. Mladočeški vodi-
telji so imeli danes konferenco pri Gautschu.
Nemški voditelji se posvetujejo o položaju.
Jutri je seja načelnikov, da se zedinijo glede
nadaljnega dnevnega reja.

Dunaj, 15. junija. Fejervary je došel
sem.

Dunaj, 15. junija. Za nadvojvodo Jo-
žefom je odrejeno 4tedensko dvorno žalo-
vanje, pričenši z 19. t. m.

Budimpešta, 15. junija. Košut pri-
občuje članek, v katerem pravi, da nihče ne
veruje, da bi bilo Fejervarijevo ministrstvo
prehodno ministrstvo. Prej bi se moralo po-
vedati kam bo prešlo. Fejervary je kljub
svoji visoki starosti vojak, ki ljubi bitke,
zato je pričakovati velikih spopadov. On
brez bojev ne bo hotel biti, narod mu bo
pa odgovoril: „Sedaj se pa še celo ne po-
damo!“ Da bo fzm. ministrski predsednik
je najbolj neumna stvar na svetu.

Budimpešta, 15. junija. Ogrski dr-
žavni zbor bo imel sožalno sejo vsled smrti
nadvojvode Jožefa prihodajo soboto. Danes
je bila seja vseh strank, ki so se zedinile,
da v tej seji ne bo nobene politične izjave.

Carigrad, 15. junija. Pri zadnjem
viharju je bilo ubitih 10 ljudi, 180 ranjenih,
30 hiš se je podrlo, 100 hiš je poškodova-
nih. Materialna škoda je velikanska.

Kijev, 15. junija. Na šefa tajne poli-
cije, Spiridoviča, je bil pri belem dnevu iz-
vršen atentat. V bližini njegovega urada je
nekdo dvakrat streljal nanj ter ga smrtno-
nevarno ranil.

Gibraltar, 15. junija. Na ladji „Ma-
gnificator“ se je razpočil šestcolni top. 18
oseb je ranjenih.

Barcelona, 15. junija. Tu aretirani
anarhist Roman je izvršil l. 1903. atentat
na policijskega šefa v Barceloni.

Tokio, 15. junija. Japonci se izgubili
v pomorski bitki mrtvih 221 častnikov,
1782 mož, ranjenih je pa bilo 170 čast-
nikov in 1499 mož.

Peterburg, 15. junija. Danes pri-
občuje listi besedilo protesta, katerega so
proti sklepu miru ruski vojskovodje v Mand-
žuriji poslali carju dne 10. junija iz glav-
nega ruskega stana v Gunčulinu. Protest se
glasi: Ko smo tukaj, zaznali da je pričel
ameriški predsednik posredovati za mir se
je takoj vršil vojni svet vseh v glavnem
taborišču navzočih vojskovodij. Upoštevajoč
naš položaj, so se vsi vojsko-
vodje soglasno izrazili proti
miru in za nadaljevanje vojske do dneva
ko bo Vsegamegoči našim hrabrim četam
dal zmago. Poraza pri Mukdenu in Cušimi
nista ugodna za mir, ker bo od zmag osle-
pljeni sovražnik predlagal sramotne pogoje,
a tako daleč še nismo, da bi mu jih bilo
treba priznati. Žalostni dogodek pri Cušimi
ne more vplivati na armado, ki je
sedaj v sijajnem položaju in
prepojen z željo maščenja nad sovražnikom,
kar se skoro zgodi. Naša stališča izborna
Le deževje je dosedaj nemo-
gočilo našo ofenzivo. Sedaj, ko

so naše izgube pri Mukdenu popolnoma nadomestile nove iz Evrope došle izborne čete, mibo mogoče še v tem mesecu preitifikozivni. Naša stališča so od dneva do dneva boljša in nikakor kritična, da bi bilo potrebno sprejeti neugodne pogoje. Podpisani: Linevič, Kuropatkin, Kaulbars, Batjanov, Saharov, Rennenkampf, Zarubajev, Samsonov, Danilov itd.

Berolin, 15. junija. „Berliner Tageblatt“ poroča, da mu je od najzanesljivejše strani prišlo poročilo, da je v Peterburgu položaj za mir jako ugoden in da se ta up tudi uresniči.

Berolin, 15. junija. Tu krožijo glede miru najrazličnejša mnenja. Izjavo ruskih poveljnikov smatrajo nekateri le za mane-ver pred mirom, da bi se ne videlo, da je Rusija popolnoma premagana. Drugi viri ne zaupajo Rooseveltu in pravijo, da je hotel le „v korist Japonski poizvedovati rusko mnenje, da bi v slučaju, ako se čuti Rusija slabo, tem odločnejše pričeli Japonci v Mandžuriji napredovati. Tako so tudi takoj, ko se je čulo, da je Rusija pripravljena skleniti mir, nastale vesti, da Ojama protestira in da hoče, naj Japonska počaka izida bitke, ki jo hoče biti v drugi polovici junija. Rusija je sedaj na velekritičnem stališču.

Berolin, 15. junija. Tu ž vahnno razpravljajo možnost, da pride po sklepu miru med Rusijo in Japonsko do zveze z namenom da si razdelita Azijo. Amerika bo Filipine utrdila.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra ▼ mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina 94. urah ▼ mm.
14	9. zveč.	733,8	+13,1	sl. svzh.	jasno	1,6
15	7. zjut.	734,3	+11,3	brezvetr.	megla	
	2. pop.	732,9	+23,4	sr. ljzah.	del. obl.	
Srednja včerašnja temp. +12,7°, norm. +17,6°.						

VITA

naravna mineralna voda

Najčistejši Natron-vrelec.

Glasom zdravniških izjav, izbornu učinkuje pri: nerednem prebavljanju, trganju, diabetes, preobilici vod. kisline, bolezni na mehuru in ledvicah kataris v sapniku ali prebavnih organih.

Glavna zaloga v Ljubljani pri Mihaelu Kastnerju. Dobiva se tudi v vseh lekarnah in drožerijah. 866 10-9

VITA

Sedlarija

se odda takoj v najem.

Poizve se pri Tereziji Flander, Železniki. 1216 3-1

Organist

praktičen, dobro izurjen, z izvrstn. spričevali, želi stalno službo takoj nastopiti.

Kje, pové upravništvo „Slovenca“. 1193 3-2

Naznanilo in zahvala.



Tužnim srcem naznanjam, da je 13. t. m. po dolgih mukah v ljubljanskem Leoninu, ves vdan v božjo voljo mirno preminul č. gosp.

Francišek Fik

vpokojen duhovnik, prej spirital pri uršulinkah v Škofji Loki

star 38 let. Blagega pokojnika priporočam v molitve vernikov in daritve duhovnih tovarišev. Obenem se zahvaljujem č. gg. uršulinkam v Škofji Loki, da so mu bile nad dve leti v težki bolezni v vsakem oziru v podporo in pomoč, kakor tudi zdravniku g. dr. Zakrajščku in č. usmijenkam v Leoninu za skrbno postrežbo zadnje dni. Bodi tudi vsem drugim, ki so se ga spominjali v bolezni ali se ga bodo spominjali poslej, srčna zahvala!

Škofja Loka, 15. junija 1905.

Avguštin Šinkovec

1218 župnik.



Albin vitez pl. Foedrantsperg, c. kr. davkar javlja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je previdena s svetimi zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspala danes ob 12 uri opoldne nepozabna soproga, gospa

Ana pl. Foedrantsperg roj. Marschall.

Ostanki predrage rajnice se bodo prepeljali v petek 16. t. m. iz Velikih Lašč v Ljubljano na južni kolodvor, odkoder se bo vršil izprevod ob 4. uri popoldne na pokopališče k sv. Krištofu.

Velike Lašče, 14. junija 1905.

Harmonij

skoro nov, fin, pripraven za cerkveno petje, se proda po nizki ceni.

Več se poizve pri g. FRAN ŠKULJ, učitelj Bleiweisova cesta 18. 1190 3-2

Proda se večje posestvo

na Dolenjskem, blizu želez. postaje.

Gospodarsko poslopje z zemljiščem, mlin in žaga (cikular-žaga). 941 12-11

Natančneje se poizve v upravništvu „Slovenca“.

Francovi vari.

MUDr. Emil Oliva

em. asistent na kliniki prof. Rubeškega in hospitant odbor. klinik v Berlinu, Stockholmu in Parizu ter člen prvega shoda srbskih lekarnarjev v Belemgradu,

ordinira zopet v Francovih varih „Hotel Stadt Leipzig“.

Na vsa vprašanja odgovori, event. preskrbi stanovanje. 1150 9-5

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

naznanja slavn. občinstvu in čast. odjemalcem, da se naj pisma in sploh vse listine 1203 3-1 naslavlja samo na

„Prvo kranjsko mizarsko zadrugo v Št. Vidu nad Ljubljano“.

8 tesarjev

izurjenih v svoji stroki, sprejme takoj v trajno delo proti dobri plači

Peter Lauk, trgovec z lesom v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu na Kor.

Išče se na deželo dekla

katera ima veselje se učiti tudi v trgovini, in zna tudi kruh peči. V starosti 30-40 let imajo prednost. 1213 1-1

Poizve se v upravn. „Slovenca“.

Vhodna vrata

za trgovino

s kompl. izložbenimi okni ter zrcalnimi šipami vred se ceno prodaje pri

Aloj. Persché

1126 3-3

Pred škofijo 21. Ljubljana.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!

500 komadov

1214 3-1 Za gl. 1,95.

1 prekrasno pozlačena precijška ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantara, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnjat mošnjček za denar, 1 žepni nožek s pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3 % duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simli briljantov, zelo podobni, 3 šaljivi predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja vredna velja samo gl. 1,95. Razpošilja proti poštnemu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. razpošiljalna tvrdka P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Zaradi družinskih razmer je v Ljubljani, sv. Petra predmestje ob novi cesti, v ugodni legi, po ugodni ceni **naprodaj** enonadstropna

novi zidana

hiša z vrtom

1027 6-5

(18 let davka prosta), obstoječa iz štirih stanovanj, lepe prodajalne s pripadajočim prostorom, pripravna za gostilno, pekarijo, mesarijo, branjarstvo itd.

Natančneje v upravništvu „Slovenca“.



Velecenjene gospodinje!

Zahtevajte pri nakupovanju makaron in nudelnov Vam v korist edino le spodaj označene.

1045 26-5



Ernest Hammerschmidta nasledniki

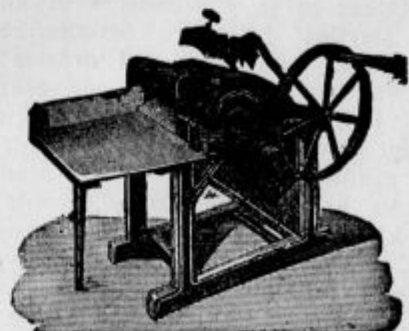
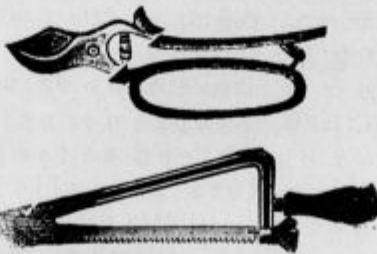
Madile Wutscher & K.

trgovina železnin in kovin,

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6.

Velika zaloga poljedelskih strojev in orodja.

Nizke cene!



Nova hydro-elekt. mehan. therapent. zdravilnica v velikem modernem slogu. Zdravljenje z mrzlo vodo, elektr. razsvetljava in banj. kopeli, inhalatorij, pneum. aparat, parne kopeli, elektr. masaža, solnène kopeli, zdrav. gimnastika, — Preizkušena zdravilnica za bolezni v želodcu, črelih, na jetrih, ledvicah, kron. zaprtju, hãmorrhoidah, kamnu, debelosti, slad. bolezni, dalje proti trganju, katarom v grlu in krhlju. Najmočnejši zdrav. vrelci, podobni kot v Karlovih in Marijinih varih. 1120 b 2-2

Rogaška

Štajersko

Slatina

Železniška postaja, pošta in brojavni urad.

Prospekti zastoj.

Krasna lega, vrak poln kislika, brez prahu. Moderna uredba, živahno družabno življenje.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna zvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strebelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavno. 18 150-62

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoške tiskarne“ v Ljubljani.